

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตย สื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์จึงต้องมีหน้าที่ภายใต้ระบอบความรับผิดชอบทางสังคม คือมีบทบาทสนับสนุนระบบการเมือง เพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชน ปกป้องอิสรภาพของปัจเจกบุคคล อันได้แก่สิทธิในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของรัฐบาลและพรรคการเมือง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานให้สาธารณชนทราบ ซึ่งบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการตรวจสอบรัฐบาลและนักการเมืองนี้ มักก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหนังสือพิมพ์กับผู้ปกครองรัฐ หรือรัฐบาลอยู่เสมอ ๆ เนื่องจากรัฐบาลมองหนังสือพิมพ์ว่ามักเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานของรัฐบาล ทำให้นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลไม่เป็นไปตามเป้าหมาย สัมพันธภาพของทั้งสองฝ่ายจึงมักเกิดขึ้นในเชิงปฏิปักษ์ต่อกันเสมอ จากบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่ต้องการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและนักการเมืองกับบทบาทของรัฐบาลหรือนักการเมืองที่ต้องการจำกัดขอบเขตการทำงานของสื่อมวลชนให้เป็นที่ไปในแนวทางสร้างสรรค์พัฒนาและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานทางการเมืองตามนโยบายของรัฐบาลนั้น ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีการรับรู้ทัศนคติต่อกันในทางขัดแย้ง เช่น การมองว่าเรื่องใดหรือเหตุการณ์ใดควรนำเสนอเป็นข่าวหรือไม่ควรนำเสนอ การนำเสนอข่าวแต่ละข่าวควรมีแนวทาง ขอบเขตและความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด เหล่านี้คือสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ทุกยุคทุกสมัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองและนักข่าว” เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับบทบาทของทั้งสองฝ่ายในมุมมองของผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน ว่าทั้งสองฝ่ายรับรู้เหมือนกันหรือต่างกันในประเด็นต่าง ๆ เช่น บทบาทด้านการเสนอข่าว บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เสรีภาพและความรับผิดชอบ การนิยาม “ข่าว” และปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อบทบาทและการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้เสรีภาพและความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ความหมาย “ข่าว” ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว
4. เพื่อศึกษาการรับรู้สัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว
5. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว
6. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ประสบการณ์ และองค์กรที่สังกัดที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำนวน 120 ชุด และชุดที่ 2 สำหรับสำรวจความคิดเห็นของนักข่าวสายการเมืองของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 10 ฉบับ จำนวน 98 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS V.7 โดยวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทางประชากรของนักการเมืองและนักข่าว เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ การสังกัดพรรคการเมืองหรือการสังกัดฉบับ ประสบการณ์ในอาชีพหรือวิชาชีพ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของทั้งสองฝ่าย โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็น เพื่อทดสอบสมมติฐาน ต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้คดีการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในประเด็นต่าง ๆ แตกต่างกัน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติที (T-test)

สมมติฐานที่ 2 นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ภาพลักษณ์ต่อกันในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติไค แสควร์ (χ^2)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประสบการณ์และองค์กรที่สังกัดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อคดีการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติที (T-test) และสถิติเอฟ (ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักการเมืองที่ทำการสำรวจจำนวน 120 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองเพศชายร้อยละ 94.2 ในจำนวนนี้มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มากที่สุดคือร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 43.3 และเคยเป็น ส.ส. มาแล้ว 2-3 สมัยร้อยละ 32.5 โดยเป็น ส.ส. ในเขตการเลือกตั้งภาคตะวันออก เฉียงเหนือมากที่สุดร้อยละ 39.2 นอกจากนั้นส่วนใหญ่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐบาลมากที่สุดร้อยละ 63.3

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักข่าวที่ทำการสำรวจจำนวน 98 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 56.1 ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 30 ปีร้อยละ 59.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุดร้อยละ 94.9 ในจำนวนนี้รับผิดชอบสายงานข่าวซึ่งประจำกองบรรณาธิการ เช่น บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หัวหน้าข่าวหน้า 1 หัวหน้าข่าวการเมือง ผู้เรียบเรียงข่าวร้อยละ 51.0 และจำนวนมากที่สุดร้อยละ 32.7 มีประสบการณ์ในอาชีพนักข่าวมาแล้ว 2 - 4 ปี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวสายการเมือง

นักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เสรีภาพและความรับผิดชอบ บทบาททั่วไปและการนิยามข่าวดังนี้คือ

2.1 การรับรู้ของนักการเมือง นักการเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ 93.3 ระบุว่าเห็นด้วยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าวในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเน้นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็น = 4.38 ถือได้ว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยสูงสุด และนักการเมืองร้อยละ 82.5 รับรู้ในประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรรายงาน “ข่าว” เฉพาะที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนแน่ชัดเสียก่อนเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วย = 4.22 ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูงเช่นกัน

ส่วนบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ นักการเมืองร้อยละ 75.0 เห็นด้วยในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์กับรัฐบาลต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันทางข่าวสารในฐานะผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว (มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง = 3.87) นอกจากนั้น

นักการเมืองร้อยละ 73.5 โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรร่วมมือกับรัฐบาลในการเผยแพร่ข่าวสารราชการ = 3.79 ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง แต่นักการเมืองค่อนข้างไม่เห็นด้วยในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลาง = 2.89

ด้านเสรีภาพและความรับผิดชอบนั้น นักการเมืองร้อยละ 86.7 มีความเห็นว่หนังสือพิมพ์ควรมีองค์การที่ควบคุมกันเองอย่างได้ผล เช่น สภาการหนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ย = 4.28 ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่า นักการเมืองร้อยละ 85.8 เห็นด้วยในประเด็นที่ว่า เสรีภาพคือหัวใจของการทำหน้าที่สื่อมวลชน โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูงเช่นกัน = 4.22

ด้านบทบาททั่วไปของหนังสือพิมพ์ นักการเมืองร้อยละ 69.2 มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วย = 3.83 ในประเด็นที่ว่า ชาวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง

การนิยามข่าว นักการเมืองร้อยละ 75.8 มีความเห็นว่ข่าวควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวมันเอง ไม่ใช่สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่นักข่าวไปจุดประเด็นขึ้นมาให้เป็นข่าว โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.93 ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง และนักการเมืองร้อยละ 66.8 มีความเห็นว่ ผลการทำงานของรัฐบาลควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น = 3.83 ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูงเช่นกัน

2.2 การรับรู้ของนักข่าว นักข่าวส่วนใหญ่ร้อยละ 91.8 ระบุว่าเห็นด้วยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับเสรีภาพและความรับผิดชอบในประเด็นที่ว่า เสรีภาพคือหัวใจของการทำหน้าที่สื่อมวลชน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น = 4.35 ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็น

ด้วยในระดับสูงที่สุด นอกจากนั้นนักข่าวส่วนใหญ่ร้อยละ 79.6 ระบุว่าไม่เห็นด้วยจนถึงไม่
เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่านักข่าวเป็นอภิสิทธิ์ชน โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับ
ต่ำ = 1.93

ส่วนบทบาทด้านการเสนอข่าว นักข่าวส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 ระบุว่าเห็นด้วยจน
ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า ชาวที่เสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าวเจอบน)
โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง = 4.29 แต่ในประเด็นที่ว่า หนังสือนิพนธ์ควรทำ
หน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารโดยปราศจากการอธิบายความ นักข่าวร้อยละ 51.0 โดยมีค่า
เฉลี่ยความเห็น = 3.34 ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่อนข้างไม่
เห็นด้วย) นั่นคือ นักข่าวบางส่วนยอมรับว่าการเสนอข่าวของหนังสือนิพนธ์ควรมีการอธิบาย
ความเพิ่มเติม

ส่วนบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือนิพนธ์ นักข่าวร้อยละ 67.4 มี
ความเห็นในประเด็นที่ว่า หนังสือนิพนธ์กับรัฐบาลต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันทางข่าวสารในฐานะ
ผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง = 3.76 แต่นักข่าวร้อยละ
63.3 ระบุว่าไม่เห็นด้วยจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า การทำหน้าที่ของหนังสือนิ
พนธ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล โดยมี
ค่าเฉลี่ย = 2.44 ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่อนข้างไม่เห็นด้วย)
แสดงว่า นักข่าวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการทำหน้าที่ของตนเองนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพ
ในการทำงานของรัฐบาล

สำหรับบทบาททั่วไปของหนังสือนิพนธ์ นักข่าวร้อยละ 61.2 มีความเห็นใน
ประเด็นที่ว่า หนังสือนิพนธ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับสูง = 3.68 แต่นักข่าวร้อยละ 42.9

เห็นด้วยในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไม่จำเป็นต้องเป็นกลางในกรณีที่เห็นว่าฝ่ายนั้นผิดหรือทำไม่ถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 2.98 ถือว่านักข่าวค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ นอกจากนี้มีนักข่าวร้อยละ 34.6 ระบุว่าเห็นด้วยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า ชาวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลาง = 3.10 แสดงว่านักข่าวบางส่วนค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ นั่นคือนักข่าวรับรู้ที่ ชาวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความยุติธรรมและเป็นกลางอยู่แล้ว

ด้านการนิยามข่าว นักข่าวร้อยละ 48.0 ระบุว่าเห็นด้วยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่อนข้างไม่เห็นด้วย) ใน 3 ประเด็นต่อไปนี้คือ ประเด็นที่ว่า ผลการทำงานของรัฐบาลควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล (นักข่าวร้อยละ 48 มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วย = 3.34) ประเด็นที่ว่า ชาวควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวมันเอง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นแต่นักข่าวไปจุดประเด็นขึ้นมาให้เป็นข่าว (นักข่าวร้อยละ 27.5 มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วย = 2.70) และ ประเด็นที่ว่า ชาวควรเป็นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย (นักข่าวร้อยละ 16.3 มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วย = 2.55) แสดงว่า นักข่าวบางส่วนเห็นว่า การทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล เหตุการณ์ที่นักข่าวจุดประเด็นขึ้นมาเป็นข่าว และเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย ควรได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อนำเสนอเป็น “ข่าว” ให้สาธารณชนทราบ

2.3 เปรียบเทียบการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อคติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

พิมพ์

จากการเปรียบเทียบระดับการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว พบว่านักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้ที่ใกล้เคียงหรือแตกต่างกันในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเน้นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 4.38 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงค่อนข้างปานกลาง = 3.91)
2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนแน่ชัดเสียก่อนเท่านั้น (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 4.22 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงค่อนข้างปานกลาง = 3.97)
3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 4.01 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงค่อนข้างปานกลาง = 3.68)
4. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า ข่าวที่นำเสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าว) เจือปน (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.91 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงมากกว่า = 4.29)

5. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารโดยปราศจากการอธิบายความ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.48 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเช่นกัน = 3.34)

6. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.35 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.94) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

บทบาทในเรื่องสัมพันธ์ภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน ดังนี้

1. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์กับรัฐบาลต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันทางข่าวสารในฐานะผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.87 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงเช่นกัน = 3.76)

2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรร่วมมือกับรัฐบาลในการเผยแพร่ข่าวสารทางราชการ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.79 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.60)

3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรให้การสนับสนุนนโยบายและการทำงานของรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.19 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.01)

4. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.07 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 2.44)

5. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.04 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.46)

6. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 2.89 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.53)

เสรีภาพและความรับผิดชอบ

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน
ดังนี้

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรมีองค์กรที่ควบคุมกันเองอย่างได้ผล เช่น สภาการหนังสือพิมพ์ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 4.28 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงค่อนข้างต่ำ = 3.98)

2. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า เสรีภาพคือหัวใจของการทำหน้าที่สื่อมวลชน (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 4.22 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงเช่นกัน = 4.35)

3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเห็นแก่ธุรกิจของตนเองมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.78 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 2.86) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

4. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงค่อนข้างต่ำ = 3.68 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 2.79) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

5. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์มักเสนอข่าวสร้างความเสียหายแก่นักการเมือง (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.39 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ = 2.32) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

6. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.18 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 2.82)

7. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.17 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.42)

8. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า นักข่าวเป็นอภิสิทธิ์ชน (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 2.81 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ = 1.93) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

บทบททั่วไป

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน ดังนี้

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า ชาวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.83 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 3.10) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

2. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.28 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.67) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไม่จำเป็นต้องเป็นกลาง ในกรณี que เห็นว่าฝ่ายนั้นผิดหรือไม่ถูกต้อง (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.19 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเช่นกัน = 2.98)

4. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงการขาย (การตลาด) ด้วย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 2.96 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางที่สูงกว่า = 3.29)

การนิยามข่าว

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวมีระดับการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน ดังนี้

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า ข่าว ควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวมันเอง ไม่ใช่สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่นักข่าวไปจุดประเด็นมาให้เป็นข่าว (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.93 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 2.70) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า ผลการทำงานของรัฐบาล ควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง = 3.83 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง = 3.34) แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ในประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจน

3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่า ชาว ควรเป็น เรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง = 3.37 นักข่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ = 2.55)

จากการเปรียบเทียบระดับการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ระหว่าง นักการเมืองกับนักข่าว พบว่า ทั้งสองฝ่ายรับรู้แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ใน 2 ลักษณะ คือ นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน 12 ประเด็น โดยมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็น ด้วยในช่วงระดับการรับรู้ที่ต่างกัน เช่น ระดับสูงกับระดับปานกลาง หรือระดับปานกลาง กับระดับต่ำ เป็นต้น

นอกจากนั้นทั้งสองฝ่ายยังมีระดับการรับรู้ที่ค่อนข้างแตกต่างกันในประเด็นอื่น ๆ อีกคือ มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักเห็นด้วยในระดับที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะอยู่ในช่วงการรับรู้เดียวกัน ก็ตาม ดังนั้น สรุปได้ว่า นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่

2.4 เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อการลำดับความ สำคัญของประเภท “ข่าว” และการลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว”

2.4.1 การลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” จากการเปรียบเทียบค่า เฉลี่ยของการจัดลำดับ พบว่า นักการเมืองกับนักข่าวลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” เหมือนกันและแตกต่างกันดังนี้

นักการเมืองกับนักข่าวให้ความสำคัญกับข่าวบทบาทนักการเมืองในสถานะแทน
ราษฎร ในอันดับที่ 4 เหมือนกัน แต่ให้ความสำคัญกับข่าวการพัฒนาประเทศ ข่าวปัญหาสังคม
ข่าวสังคมบุคคล ข่าวอาชญากรรม แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. ข่าวการพัฒนาประเทศ นักการเมืองให้ความสำคัญมากกว่านักข่าว โดย
ลำดับความสำคัญในอันดับที่ 1 แต่นักข่าวลำดับความสำคัญไว้ในอันดับที่ 3

2. ข่าวปัญหาสังคม นักการเมืองให้ความสำคัญน้อยกว่านักข่าว โดยลำดับ
ความสำคัญไว้ในอันดับที่ 7 แต่นักข่าวลำดับความสำคัญไว้ในอันดับที่ 5

3. ข่าวสังคมบุคคล นักการเมืองให้ความสำคัญมากกว่านักข่าว โดยลำดับความ
สำคัญไว้ในอันดับที่ 8 แต่นักข่าวลำดับความสำคัญไว้ในอันดับที่ 10

4. ข่าวอาชญากรรม นักการเมืองให้ความสำคัญน้อยกว่านักข่าว โดยลำดับ
ความสำคัญไว้ในอันดับที่ 10 แต่นักข่าวลำดับความสำคัญไว้ในอันดับที่ 8

2.4.2 การลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” จากการ
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการจัดลำดับ พบว่า นักการเมืองกับนักข่าวลำดับความสำคัญของ
เหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน ดังนี้

นักการเมืองกับนักข่าวให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนใหญ
เป็นอันดับที่ 1 และเหตุการณ์ที่มีอิทธิปาฏิหาริย์ เป็นอันดับที่ 10 เหมือนกัน แต่ให้ความสำคัญกับ
เหตุการณ์ที่มีความก้าวหน้าสร้างสรรค์พัฒนา เหตุการณ์ใหม่สดทันสมัย เรื่องเกี่ยวกับบุคคล
สำคัญ เหตุการณ์เกี่ยวกับความเสียหายรุนแรง เหตุการณ์ที่มีความซับซ้อน มีเงื่อนงำ และ
เหตุการณ์ที่มีความขัดแย้ง ค่อนข้างแตกต่างกัน คือ

นักการเมือง ให้ความสำคัญของเหตุการณ์ต่อไปนี้ไว้ในอันดับที่สูงกว่าอันดับของนักข่าว (ให้ความสำคัญมากกว่า) คือเหตุการณ์ที่มีความก้าวหน้าสร้างสรรคพัฒนา เหตุการณ์ที่มีความใหม่สด ทันสมัย เรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง เรื่องเกี่ยวกับเพศ ส่วน **นักข่าว** ให้ความสำคัญของเหตุการณ์ต่อไปนี้ไว้ในอันดับที่สูงกว่าของนักการเมือง (ให้ความสำคัญมากกว่า) คือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความรุนแรง เหตุการณ์ที่มีความซับซ้อน ชอนเงื่อนหรือความมีเงื่อนงำ เหตุการณ์ที่มีความขัดแย้ง และเรื่องที่แปลกประหลาด

จากการเปรียบเทียบการลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” และเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวที่มีต่อการวินิจฉัยคัดเลือกว่าเรื่องใดหรือเหตุการณ์ใดควรนำเสนอเป็น “ข่าว” หรือไม่ควรนำเสนอเป็น “ข่าว” จะค่อนข้างแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่

ส่วนที่ 3 : ทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวต่อบทบาทและการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ สามารถสรุปการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1 นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน การทดสอบพบว่า นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. ข่าวที่นำเสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าว) เจ็บปน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข่าวควรเป็นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เสรีภาพและความรับผิดชอบ

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเห็นแก่ธุรกิจของตนเองมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. นักข่าวเป็นอภิสิทธิ์ชน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. หนังสือพิมพ์มักเสนอข่าวสร้างความเสียหายแก่นักการเมือง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. หนังสือพิมพ์ควรมีองค์กรที่ควบคุมกันเองอย่างได้ผล เช่น สภาการหนังสือพิมพ์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทบาททั่วไป

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงการขาย (การตลาด) ด้วย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ข่าวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนิยามข่าว

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. ข่าวควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวมันเอง ไม่ใช่สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่นักข่าวไปจุดประเด็นมาให้เป็นข่าว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001
2. ข่าวควรเป็นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001
3. ผลการทำงานของรัฐบาล ควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการทดสอบ แสดงว่า นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ตติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ คือ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 20 ประเด็น จากทั้งหมด 27 ประเด็น ดังนั้น สมมติฐานที่กำหนดไว้จึงได้รับการยืนยันเป็นส่วนใหญ่

สมมติฐานที่ 2 นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก การทดสอบสมมติฐานนี้ได้รับการยืนยันเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักข่าว ซึ่งมองนักการเมืองเป็นเชิงลบถึง 10 ด้าน คือเป็นผู้ที่คอร์รัปชั่น (หาผลประโยชน์โดยมิชอบ) ไม่จริงใจ ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่รับผิดชอบ ไม่มีความยุติธรรม ลำเอียง ผิดพลาด ไม่มีคุณธรรม ไม่น่าคบ และก้าวร้าว และเป็นเชิงบวกเพียง 7 ด้าน จากการทดสอบพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองปรากฏว่าปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะนักการเมืองมองนักข่าวเป็นเชิงบวกถึง 14 ด้าน และเชิงค่อนข้างลบเพียง 3 ด้าน คือ เป็นผู้ที่ค่อนข้างคอร์รัปชั่น ก้าวร้าว และมีอคติ

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประสบการณ์ และองค์กรที่สังกัดมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อตติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

เพศ

เพศมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมืองเกี่ยวกับบทบาททั่วไปแตกต่างกัน โดยที่นักการเมืองเพศชายมีความเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเพศมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวชายหญิงแตกต่างกันใน
ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

นักข่าวเพศหญิงมีความเห็นด้วยมากกว่าเพศชายในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควร
รายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

บทบาททั่วไป

นักข่าวเพศหญิงมีความเห็นด้วยมากกว่าเพศชายในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์เป็น
ธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงการขาย (การตลาด) ด้วย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

การนิยามข่าว

นักข่าวเพศหญิงมีความเห็นด้วยมากกว่าเพศชายในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเป็นเรื่อง
ราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง
ความเสียหาย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ

อายุมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
เสรีภาพและความรับผิดชอบ โดยนักการเมืองที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความเห็นด้วยมาก

กว่านักการเมืองที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพ และความรับผิดชอบ ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และอายุมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวแตกต่างกัน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาททั่วไป

นักข่าวที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย = 3.24) อายุ 30 - 39 ปี (ค่าเฉลี่ย = 3.37) และอายุ 40 - 49 ปี (ค่าเฉลี่ย = 3.86) มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่มีอายุ 50 - 59 ปี (ค่าเฉลี่ย = 2.50) ที่ระบุว่าค่อนข้างไม่เห็นด้วย และมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย = 1.00) ซึ่งระบุว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงการขาย (การตลาด) ด้วย ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนิยามข่าว

นักข่าวที่มีอายุ 50 - 59 ปี มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี อายุ 30 - 39 ปี และอายุ 40 - 49 ปี ในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเป็นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย แต่นักข่าวที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ระบุว่าไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ทั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมืองเกี่ยวกับบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ โดยที่นักการเมืองที่มีการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี มีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรให้การสนับสนุนนโยบายและการทำงานของรัฐบาล แต่นักการเมืองที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอกระบุไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ทั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว โดยนักข่าวที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่นักข่าวที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทระบุว่าไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ทั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เขตเลือกตั้งของนักการเมืองและสายงานของนักข่าว

เขตเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมืองในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

1. ส.ส ภูมิภาคมีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส กรุงเทพฯ ในประเด็นที่ว่า ข่าวที่นำเสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าว) เจ็บปน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ส.ส ภูมิภาคมีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส กรุงเทพฯ ในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเน้นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

1. ส.ส. ภูมิภาคมีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส. กรุงเทพฯ ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรให้การสนับสนุนนโยบายและการทำงานของรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
2. ส.ส. กรุงเทพฯ มีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส. ภูมิภาคในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ส.ส. กรุงเทพฯ มีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส. ภูมิภาคในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทบาททั่วไป

ส.ส. กรุงเทพฯ มีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส. ภูมิภาคในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไม่จำเป็นต้องเป็นกลางในกรณีที่เห็นว่าฝ่ายนั้นผิดหรือทำไม่ถูกต้อง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนิยามข่าว

ส.ส. ภูมิภาคมีความเห็นด้วยมากกว่า ส.ส. กรุงเทพฯ ในประเด็นที่ว่า ผลการทำงานของรัฐบาลควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และรายงานของนักข่าวมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวใน ประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว โดยที่นักข่าวประจำกองบรรณาธิการเห็นด้วย มากกว่านักข่าวประจำรัฐสภาและนักข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ ทั้งนี้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การสังกัดพรรคการเมือง และการสังกัดฉบับ

การสังกัดพรรคมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมือง ในประเด็น ต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

1. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่ สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอด ข่าวสารโดยปราศจากการอธิบายความ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่ สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า ชาวที่นำเสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าว) เจือปน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่ สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า ชาวควรเน้นข้อเท็จจริงมากกว่าความ คิดเห็นของแหล่งข่าว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้านมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาล ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทบาทในเรื่องสัมพันธ์ภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

1. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรักษาการสนับสนุนนโยบายและการทำงานของรัฐบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้านมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาล ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้านมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาล ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรวจสอบรัฐบาล ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนิยามข่าว

1. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า ข่าวควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นโดยตัวมันเองไม่ใช่สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่นักข่าวไปจุดประเด็นขึ้นมาให้
เป็นข่าว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักการเมืองที่สังกัดพรรครัฐบาลมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่
สังกัดพรรคฝ่ายค้าน ในประเด็นที่ว่า ชาวควรเป็นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์
พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสีย
หาย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และการสังกัดฉบับมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวในประเด็นต่าง ๆ

ดังนี้

บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

1. นักข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์และสยามรัฐ มีความเห็นด้วยมากกว่านัก
ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้จัดการ และมติชน ในประเด็นที่ว่า หนังสือ
พิมพ์ควรร่วมมือกับรัฐบาลในการเผยแพร่ข่าวสารทางราชการ มีความแตก
ต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวจากหนังสือ
พิมพ์ไทยรัฐ ผู้จัดการ สยามรัฐ มติชน ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์กับ
รัฐบาลต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันทางข่าวสารในฐานะผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว มี
ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสรีภาพและความรับผิดชอบ

นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้จัดการ มติชน เดลินิวส์ มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ในประเด็นที่ว่า เสรีภาพคือหัวใจของการทำหน้าที่สื่อมวลชน ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทบาททั่วไป

นักข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน สยามรัฐ และผู้จัดการ ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำนวนสมัยที่เป็น ส.ส. และอายุงานของนักข่าว

จำนวนสมัยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของนักการเมืองเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว โดยนักการเมืองที่เป็น ส.ส. สมัยแรกจนถึงที่เคยเป็น ส.ส. มาแล้ว 2 - 3 สมัย จะเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น ซึ่งมากกว่านักการเมืองที่เคยเป็น ส.ส. 4 - 5 สมัย และมากกว่า 5 สมัย ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และอายุงานของนักข่าว มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าวเกี่ยวกับเสรีภาพและความรับผิดชอบ โดยนักข่าวซึ่งมีอายุงาน 2 - 4 ปี จะมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่มีอายุงาน 6 เดือน - 1 ปี อายุงาน 5 - 7 ปี และอายุงาน 7 - 10 ปี ในประเด็นที่

ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเห็นแก่ธุรกิจของตนเองมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตำแหน่งทางการเมือง และลักษณะหน้าที่ของนักข่าว

ตำแหน่งทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักการเมืองเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว โดยนักการเมืองที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลักษณะหน้าที่ของนักข่าว มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ของนักข่าว ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

นักข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ (ในสำนักพิมพ์) มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำแหล่งข่าว (นอกสำนักพิมพ์) ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ ทั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทบาทในเรื่องสัมพันธ์ภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

นักข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำแหล่งข่าว (นอกสำนักพิมพ์) มีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ (ในสำนักพิมพ์) ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์

ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการทดสอบ แสดงว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประสบการณ์ และองค์กรที่สังกัดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อคติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในประเด็นต่าง ๆ แตกต่างกัน ทั้งนี้ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานจะมีผลต่อการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์น้อยมาก ต่างจากปัจจัยที่เกี่ยวกับประสบการณ์ (จำนวนสมัยที่เคยเป็น ส.ส. และอายุงานของนักข่าว) และปัจจัยที่เกี่ยวกับองค์กรที่สังกัด (การสังกัดพรรคการเมือง , การสังกัดเขตเลือกตั้ง , ฉบับที่สังกัด , สายงานของนักข่าว) ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อคติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์มากกว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ดังนั้นจึงเป็นการยอมรับสมมติฐานเพียงบางส่วน

อภิปรายผล

ดังกล่าวที่ว่าสังคมภายใต้การปกครองที่แตกต่างกันย่อมทำให้สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันด้วย สังคมในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย รัฐยังคงมีอำนาจในการกำกับดูแลและควบคุมสื่อมวลชนบางแขนง เช่น วิทยุและโทรทัศน์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มีอิสระเนื่องจากดำเนินงานโดยเอกชน ดังนั้นบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่สังคมให้การยอมรับคือ หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมตามปรัชญาสื่อมวลชนในระบอบความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ซึ่งยอมรับในหลักการของสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็น การควบคุมสื่อมวลชนจะกระทำได้

โดยมติประชาชนเท่านั้น ภาระหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบนี้มี 6 ประการ คือ (Siebert, Peterson และ Schramm อ้างถึงใน เกษม ศิริสัมพันธ์, 2513.)

- ① สนับสนุนระบบการเมืองด้วยการเสนอข่าวสาร การอภิปราย และได้แย้งเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม
- ② เพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชน เพื่อให้มีความสามารถปกครองตนเอง
- ③ ปกป้องสิทธิต่าง ๆ ของปัจเจกชน ด้วยการทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรัฐบาล
- ④ สนับสนุนระบบเศรษฐกิจ โดยมีหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ คือ จัดให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้มาพบกันด้วยการใช้สื่อการโฆษณา
- ⑤ ให้ความบันเทิง
- ⑥ รักษาฐานะในทางการเงินของตนเองให้มั่นคงพอที่จะมีเสรีจากความกดดันต่าง ๆ ของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

นอกจากนั้นบทบาทของหนังสือพิมพ์ตามหลักทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคมต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุนระบบการเมือง กล่าวคือ จะต้องเป็นส่วนประกอบสำคัญของกลไกรัฐบาลในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและการทำงานของรัฐบาลหรือพรรคการเมืองให้ประชาชนได้ทราบ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ในระบบการเมืองจึงมีหน้าที่ 4 ประการ คือ (ระวีวรรณ ประกอบผล , 2533)

1. หน้าที่ในการเป็นสื่อกลาง เพื่อความเข้าใจร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับสาธารณชน
2. หน้าที่ในการกำหนดประเด็นปัญหา (Agenda Setting Function) กล่าว

คือสื่อมวลชนมีหน้าที่จัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาให้แก่สาธารณชน และทำให้สาธารณชนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานั้น ๆ

3. หน้าที่ในการเป็นสื่อเพื่อความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งในระบบการเมืองที่กำลังพัฒนา สื่อมวลชนจะทำหน้าที่สื่อความเข้าใจและกระตุ้นให้ประชาชนต้องการการพัฒนาไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้น

4. หน้าที่ในการเป็นเครื่องมือที่จะตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล

จากทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวทำให้สาธารณชนต่างคาดหวังว่าหนังสือพิมพ์จะต้องมีเสรีภาพเป็นหัวใจในการทำงานด้านสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็น อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคล นำเสนอปัญหาให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุมการทำงานของรัฐบาลและพรรคการเมือง เพื่อรายงานผลการทำงานให้ประชาชนทราบ ความคาดหวังของสังคมนี้ทำให้นักข่าวรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองตามทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวด้วย ดังนั้นนักข่าวภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงมีมติการหน้าที่ตามปรัชญาการสื่อสารมวลชนในระบอบความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งสื่อมวลชนเปรียบเสมือนฝ่ายตรงข้ามคอยตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

ในฐานะผู้ปกครอง รัฐบาลย่อมต้องการให้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือของรัฐ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐ และทำหน้าที่รับใช้รัฐโดยถ่ายทอดข่าวสารเฉพาะแต่ส่วนที่รัฐบาลต้องการให้ประชาชนทราบเท่านั้น อันเป็นทฤษฎีการสื่อสารภายใต้ระบอบอำนาจนิยม (Authoritarian Theory) ภาระหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบนี้มี 3

ประการ คือ (Siebert, Peterson และ Schramm อ้างถึงใน เกษม ศิริสัมพันธ์, 2513.)

- ① เสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในรัฐบาลและองค์การของรัฐ
- ② จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ และองค์การของรัฐ
- ③ จะต้องรักษาไว้ซึ่งค่านิยมทางศีลธรรมและการเมืองของคนส่วนใหญ่

ดังนั้นผู้ประกอบการหรือรัฐบาลที่ต้องการให้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือของรัฐเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐย่อมมีคติการหน้าที่ตามปรัชญาการสื่อสารมวลชนในระบบอำนาจนิยม ดังนั้นรัฐบาลจึงมองว่าการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและพรรคการเมืองเป็นอุปสรรคขัดขวางนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ทำให้ล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจาก “รัฐบาล” มีความหมายในฐานะที่เป็นสถาบัน อันประกอบด้วยนักการเมืองและพรรคการเมือง ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันกับสถาบัน ต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับหนังสือพิมพ์ที่เป็นความสัมพันธ์ในฐานะ “แหล่งข่าว” กับ “ผู้รายงานข่าว”(นักข่าว) บ่อยครั้งที่มักจะขัดแย้งในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทำให้รับรู้ต่อสิ่งเร้าแตกต่างกัน ซึ่งนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่ร่างกายสัมผัสสิ่งแวดล้อมแล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้นโดยใช้ความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยในการแปลความหมายสิ่งนั้นออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ (ปราณี รามสูต , 2528) กระบวนการ (process) ของการรับรู้เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (sensing) ความจำ (memory) การเรียนรู้ (learning) การตัดสินใจ (decision) การแสดงพฤติกรรม (สนใจ ลักษณะ, 2519) ซึ่งบางครั้งกระทำออกไป

โดยมีอารมณ์ปะปนไปด้วย ในทางจิตวิทยา เรียกว่า “พฤติกรรมที่มีความมุ่งหมาย” การรับรู้จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคล

① การเปรียบเทียบการรับรู้คดีการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คดีการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคคลสองฝ่ายในมุมมองของผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน และสามารถอภิปรายผลได้จากการเปรียบเทียบการรับรู้คดีการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวว่ามีความเห็นด้วยมากน้อยเพียงไรในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าวเกี่ยวกับบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับเสรีภาพความและความรับผิดชอบ เกี่ยวกับบทบาททั่วไป และการนิยามข่าว ซึ่งสรุปได้ว่าทั้งสองฝ่ายรับรู้แตกต่างกันถึง 20 ประเด็น จาก 27 ประเด็น นับว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจนเป็นส่วนใหญ่ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทด้านการเสนอข่าว

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเฉพาะที่มีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 4.0 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.68 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า ชาวควรเป็นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 4.38 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.91 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

3. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า ชาวที่นำเสนอไม่ควรมีความคิดเห็น (ของผู้สื่อข่าว) เจียบปน (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.91 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 4.29 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

4. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.35 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.94 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวต่อบทบาทด้านการเสนอข่าว พบว่า นักการเมืองมีความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ควรเสนอข่าวเฉพาะที่เป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น โดยจะต้องอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจนเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องไม่มีความคิดเห็นของแหล่งข่าวหรือผู้สื่อข่าวเจียบปน การรับรู้ของนักการเมืองในลักษณะนี้เป็นการรับรู้ภายใต้บทบาทของผู้ปกครองรัฐที่ไม่ต้องการให้สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์กลไกทางการเมืองและผู้ปกครอง แต่นักข่าวมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ในระดับที่กว้างกว่านักการเมืองคือมีความเห็นว่า นอกจากหนังสือพิมพ์มีหน้าที่รายงานข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงแล้วยังสามารถนำเสนอความคิดเห็นของแหล่งข่าวและผู้สื่อข่าวได้ นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์สามารถรายงานข่าวโดยปกปิดแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวโดยไม่ต้องระบุชื่อได้ การรับรู้ของนักข่าวในลักษณะนี้คือการยอมรับในหลักการของสิทธิและเสรีภาพของปัจเจก

บุคคล ซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็น ดังนั้นนักข่าวจึงรับรู้ว่ามีนอกเหนือจากการรายงานข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงแล้วยังจะต้องเป็นสื่อกลางเสนอความคิดเห็นจากประชาชนไปสู่ผู้ปกครองรัฐ และเสนอความคิดเห็นของผู้ปกครองรัฐไปสู่ประชาชนด้วยเช่นกัน

บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.07 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.44 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

2. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.04 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.46 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

3. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 2.89 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.53 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวต่อบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ พบว่า นักข่าวมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด การรับรู้ของนัก

ข่าวลักษณะนี้เป็นกรับรับรู้ภายใต้บทบาทของสื่อมวลชนที่ต้องการปกป้องสิทธิต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคล ด้วยการทำหน้าที่ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ปกครองรัฐและควบคุมหน่วยงานหลักของรัฐบาลและพรรคการเมือง เพื่อเสนอข่าวสารให้สาธารณชนได้ทราบ แต่นักการเมืองมีความเห็นว่าการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่เป็นอยู่ขณะนี้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของรัฐบาล นั่นคือนักการเมืองค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของรัฐบาล โดยเฉพาะนักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายรัฐบาลจะไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นนี้มากกว่านักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้าน เพราะนักการเมืองสังกัดพรรคฝ่ายรัฐบาลมีความเห็นว่าสื่อมวลชนควรรีให้การสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐ

ดังนั้นบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของรัฐจึงเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานของรัฐบาล ทำให้นโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มีผลให้รัฐขาดเสถียรภาพในการปกครอง ส่วนนักการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้านมีความเห็นค่อนข้างใกล้เคียงกับนักข่าวในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เนื่องจากกรับรับรู้ของนักการเมืองที่สังกัดฝ่ายค้านเป็นการรับรู้ในฐานะนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเช่นเดียวกับนักข่าว อันเป็นการคานอำนาจการปกครองในระบอบรัฐสภา

จากเหตุผลดังกล่าว นักการเมืองฝ่ายค้านกับนักข่าวมีความเห็นค่อนข้างใกล้เคียงกันในประเด็นที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

เสรีภาพและความรับผิดชอบ

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเห็นแก่ธุรกิจของตนเองมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.78 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.86 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)
2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า นักข่าวเป็นอภิสิทธิ์ชน (นักการเมือง = 1.93 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.81 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)
3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์มักเสนอข่าวสร้างความเสียหายแก่นักการเมือง (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.39 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.32 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)
4. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.18 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.82 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)
5. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรมีองค์กรที่ควบคุมกันเองอย่างได้ผล เช่น สภาการหนังสือพิมพ์ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 4.28 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.98 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

6. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.68 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.79 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

7. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบ (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.17 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.42 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวต่อเสรีภาพและความรับผิดชอบ พบว่า นักการเมืองมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบ มุ่งทำธุรกิจการขายข่าวมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม นักการเมืองค่อนข้างเห็นด้วยในประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีสิทธิสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบ และคิดว่านักข่าวเป็นอภิสิทธิ์ชน ซึ่งมักเสนอข่าวสร้างความเสียหายแก่นักการเมือง ดังนั้นจึงควรมีองค์กรที่จัดตั้งโดยสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดระบบควบคุมกันเองของสื่อมวลชน แต่นักข่าวมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบดีอยู่แล้ว นั่นคือนักข่าวรับรู้ว่าการทำหน้าที่ของตนเองในฐานะสื่อมวลชนนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เหมาะสมและมีความรับผิดชอบดีอยู่แล้ว

บทบาททั่วไป

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า ชาวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.83 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.10 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

2. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงการขาย (การตลาด) ด้วย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 2.96 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.29 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

3. นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมือง ในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.28 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.67 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

ผลจากการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพและความรับผิดชอบ ทำให้สามารถเปรียบเทียบการรับรู้ของทั้งสองฝ่ายที่มีต่อบทบาททั่วไปได้ว่า เนื่องจากนักการเมืองมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อให้นักการเมืองเห็นว่าข่าวด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อย นักการเมืองพิจารณา วินิจฉัยความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่ตนเป็นผู้ปกครองรัฐ ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล

แต่นักข่าวมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบต่ออยู่แล้วให้นักข่าวเห็นว่าหนังสือพิมพ์ปัจจุบันมีบทบาทที่เหมาะสมแล้วในการส่งเสริมการเมืองในระบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ นักข่าวยังยอมรับว่าหนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจ จึงต้องคำนึงถึงหลักการตลาดของหนังสือพิมพ์ เช่นการรายงานข่าวที่เป็นที่สนใจของประชาชน เพื่อเพิ่มยอดขายให้มากขึ้น เป็นต้น

การนิยามข่าว

ประเด็นที่นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ

1. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า ข่าว ควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตัวมันเอง ไม่ใช่สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่นักข่าวไปจุดประเด็นมาให้เป็นข่าว (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.93 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.70 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

2. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า ข่าว ควรเป็นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.37 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 2.55 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

3. นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าว ในประเด็นที่ว่า ผลการทำงานของรัฐบาล ควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล (นักการเมืองมีค่าเฉลี่ย = 3.83 นักข่าวมีค่าเฉลี่ย = 3.34 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ความหมายของ “ข่าว” ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว พบว่า นักการเมืองมีความเห็นว่า “ข่าว” ควรเป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนา และเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีใครไปจุดประเด็นให้เป็นข่าว ข่าวประเภทนี้เรียกว่า “ข่าวเหตุการณ์” (Event-Oriented news) ดังนั้นนักการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะเห็นว่า “ผลการทำงานของรัฐบาล ควรเป็นข่าวมากกว่าการทะเลาะเบาะแว้งกันในรัฐบาล”

แต่นักการเมืองฝ่ายค้านมีความเห็นค่อนข้างใกล้เคียงกับนักข่าว นอกจากนี้ “ข่าว” หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งเรียกว่า “ข่าวเหตุการณ์” (Event-Oriented News) แล้วยังมีความหมายครอบคลุมไปถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ สถานการณ์นั้นอาจจะยังไม่เกิดเป็นเหตุการณ์ที่ชัดเจนแต่มีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชน อันเป็นการเตือนประชาชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ปรากฏอยู่ ข่าวประเภทนี้เรียกว่า “ข่าวสถานการณ์” (Issue-Oriented News) ดังนั้นการรับรู้ของนักข่าวจึงเป็นการรับรู้ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนในสังคมเสรีประชาธิปไตย ที่จำเป็นจะต้องรายงานข่าวสารการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคมให้ประชาชนทราบเพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล อีกทั้งยังเป็นการเตรียมตัวให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

๒ การเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวต่อการลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” และการลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว”

การรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อการลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” และเหตุการณ์ที่ควรเป็น “ข่าว” พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากนักการเมืองมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่เรื่องราวดี ๆ สร้างสรรค์ และเป็นเชิงบวกกับรัฐบาล แต่นักข่าวมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่มีองค์ประกอบของ “ข่าว” ที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง ผลกระทบ และความน่าสงสัย มากกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เนื่องจากนักข่าวมีจุดประสงค์ต้องการตรวจสอบหรือควบคุมการทำงานของรัฐบาล ดังนั้นนักข่าวมักจะให้ความสำคัญกับข่าวที่เป็นเชิงลบมากกว่าเชิงบวก

ผลการวิจัยพบว่านักการเมืองกับนักข่าวให้ความสำคัญกับประเภทของ “ข่าว” แตกต่างกัน เช่น นักการเมืองให้ความสำคัญกับ “ข่าวการพัฒนาประเทศ” เป็นอันดับ 1 แต่นัก

ข่าวให้ความสำคัญกับ “ข่าวการพัฒนาประเทศ” เป็นอันดับ 3 และนักข่าวให้ความสำคัญกับ “ข่าวปัญหาสังคม” เป็นอันดับ 5 แต่นักการเมืองให้ความสำคัญกับ “ข่าวปัญหาสังคม” เป็นอันดับ 7 เป็นต้น

นอกจากนั้นการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อการลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” แตกต่างกันไป เช่น นักการเมืองจะให้ความสำคัญกับ “เหตุการณ์ที่มีความก้าวหน้าสร้างสรรค์พัฒนา” เป็นอันดับ 2 แต่นักข่าวให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ประเภทเดียวกัน เป็นอันดับ 3 หรือนักข่าวให้ความสำคัญกับ “เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความเสียหาย ความรุนแรง” เป็นอันดับ 2 แต่นักการเมืองให้ความสำคัญกับเหตุการณ์เดียวกัน เป็นอันดับ 3 เป็นต้น

ผลการวิจัย แสดงว่านักการเมืองกับนักข่าวรับรู้การลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” และเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” เนื่องจากทั้งสองฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ (RoLe) แตกต่างกันไป ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีกระบวนการรับรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการลำดับความสำคัญของประเภท “ข่าว” และเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว” จึงแตกต่างกันด้วย

๓ การเปรียบเทียบการรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว

การรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว คือการรับรู้ระหว่างบุคคลต่อบุคคล การรับรู้จะทำให้บุคคลเกิดการรู้จัก เข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด ชัดแย้งหรือบาดหมางกันได้ การรับรู้บุคคลมีอิทธิพลต่อการประเมิน การตัดสินใจว่าบุคคลที่เราเรารู้จักนั้นเป็นคนอย่างไร จากนั้นการรับรู้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกไป

การรับรู้บุคคล หมายถึง กระบวนการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง หรือบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการรับรู้บุคคลคือ ปัจจัยที่ 1 ตัวผู้รับรู้ อันประกอบด้วย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสนใจ สภาวะอารมณ์ ทัศนคติ อายุ ปัจจัยที่ 2 ตัวผู้ถูกรับรู้ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะประจำตัวของผู้ถูกรับรู้ บทบาทและ ตำแหน่งทางสังคม ความเต็มใจของผู้ถูกรับรู้ การผูกพันกับเอกลักษณ์ประจำกลุ่ม ปัจจัยที่ 3 สภาพแวดล้อมของบุคคล และ ปัจจัยที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับรู้กับผู้ถูกรับรู้ ดังนั้น ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นย่อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันระหว่างนัการเมืองกับนักข่าวด้วย

ผลการวิจัยพบว่า นักข่าวรับรู้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นเชิงค่อนข้างลบ มากกว่าเชิงบวก โดยเป็นเชิงลบถึง 10 ด้าน คือ เป็นผู้ที่ค่อนข้างไม่จริงจัง เห็นแก่ตัว ไม่รับผิดชอบ ผิดพลาด ไม่มีคุณธรรม ไม่มีความยุติธรรม คอร์รัปชัน (หาประโยชน์โดยมิชอบ) ไม่น่าคบ ก้าวร้าว ลำเอียง แต่นักการเมืองรับรู้ภาพลักษณ์ของนักข่าวเป็นเชิงบวก มากกว่าเชิงลบ โดยเป็นเชิงค่อนข้างลบเพียง 3 ด้าน คือ เป็นผู้ค่อนข้างคอร์รัปชัน (หาประโยชน์โดยมิชอบ) ก้าวร้าว อดคิ

ผลการวิจัยนี้แสดงว่า การรับรู้ของนักข่าวต่อภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นเชิงค่อนข้างลบมากกว่าเชิงบวก เนื่องจากนักข่าวมีบทบาทหน้าที่ตามระบอบความรับผิดชอบทางสังคม ทำให้มองนักการเมืองในฐานะของผู้ปกครองรัฐหรือรัฐบาล ซึ่งมีอำนาจรัฐและอาจจะใช้อำนาจรัฐไปในทางไม่ชอบ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพรรคการเมือง ดังนั้นภาพลักษณ์ของนักการเมืองในสายตาของนักข่าวจึงเป็นเชิงค่อนข้างลบมากกว่าเชิงบวก

ผลจากการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ศึการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนัการเมืองกับนัข่าว” สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องมาจากทั้งสองฝ่ายมีบทบาท (Role) ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว เกี่ยวกับบทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ บทบาททั่วไป เสรีภาพและความรับผิดชอบ การนิยามข่าว และภาพลักษณ์ที่มีต่อกัน แตกต่างกันด้วย

นัการเมืองในฐานะที่เป็น “แหล่งข่าว” และเป็นผู้ปกครองรัฐหรือรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ การรับรู้ของนัการเมืองจึงค่อนข้างต้องการให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ภายใต้ระบอบอำนาจนิยม (Authoritarian Theory) ต้องการให้สื่อมวลชนรับใช้รัฐ โดยสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐบาล เสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในรัฐบาล และองค์กรของรัฐ อีกทั้งค่อนข้างไม่ต้องการให้หนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์กลไกของรัฐ นอกจากนี้ นัการเมืองยังต้องการให้หนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อการถ่ายทอดข่าวสารจากรัฐบาลไปสู่ประชาชนด้วยการรายงานข่าวเฉพาะที่เป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น โดยมีการอ้างอิงแหล่งข่าวที่ชัดเจน และปราศจากความคิดเห็นของแหล่งข่าว และผู้สื่อข่าว

แต่นัข่าวในฐานะที่เป็น “สื่อมวลชน” ในระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย ย่อมรับรู้บทบาทของสื่อมวลชนตามปรัชญาสื่อมวลชนในระบอบความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility) ซึ่งยอมรับในหลักการของสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล สื่อมวลชนมีหน้าที่สนับสนุนระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิใช้สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็น การควบคุมสื่อมวลชนจะกระทำได้โดยมติประชาชน สื่อมวลชนจะต้องมีหน้าที่เป็นส่วนประกอบอันสำคัญของกลไกรัฐบาล ทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมหน่วยงานหลักของรัฐบาลและพรรคการเมือง ดังนั้นนัข่าวจึงต้องการเสรีภาพ

ในการเสนอข่าวสาร การอภิปราย การโต้แย้งเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม เพื่อเป็นการสนับสนุนระบบการเมือง และจะต้องทำหน้าที่ในการเป็นเครื่องมือที่จะตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล ดังที่ปรากฏจากผลการวิจัยในประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า นักการเมืองกับนักข่าวรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว บทบาทในเรื่องสัมพันธภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เสรีภาพและความรับผิดชอบ และการนิยามข่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนใหญ่ เช่น นักการเมืองมีความเห็นด้วยมากกว่านักข่าวในประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรรายงานข่าวเหตุการณ์ดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าเหตุการณ์ในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือความเสียหาย หรือในประเด็นที่ว่าข่าวควรเป็นข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดเห็นของแหล่งข่าว เนื่องจากนักการเมืองกับนักข่าวรับรู้บทบาทหน้าที่ที่มีต่อกันในลักษณะของฝ่ายตรงข้ามกัน ทำให้ต่างคนต่างรับรู้ในลักษณะที่ขัดแย้งกันตลอดเวลา ดังนั้นนักการเมืองกับนักข่าวควรให้การยอมรับซึ่งกันและกันแม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ก็มีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า นักข่าวมีความเห็นด้วยมากกว่านักการเมืองในประเด็นที่ว่า หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาล และประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือทำหน้าที่เหมือนฝ่ายค้านคอยตรวจสอบรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ทำให้ นักการเมืองและนักข่าวมักมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอ ๆ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรเปิดใจให้กว้าง

และปรับเปลี่ยนนโยบายการทำงานของคณะกรรมการให้ชัดเจน เปิดเผยต่อสาธารณชนให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักข่าวก็ควรทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนโดยการรายงานข่าวด้วยความรับผิดชอบ เที่ยงตรง ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และเป็นกลาง

3. จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า นักการเมืองมองนักข่าวเป็นเชิงค่อนข้างลบ 3 ด้าน และนักข่าวมองนักการเมืองเป็นเชิงค่อนข้างลบถึง 10 ด้าน ทั้งสองฝ่ายควรพิจารณาตนเองและแก้ไขภาพลักษณ์ที่เป็นเชิงลบให้หมดไป เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันอันจะทำให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งจะทำให้กระบวนการสื่อสารประสบผลสำเร็จมากที่สุด

4. นักการเมืองกับนักข่าวต่างมีความเห็นเหมือนกัน ในประเด็นที่ว่า เสรีภาพคือหัวใจของการทำหน้าที่สื่อมวลชน ดังนั้นทั้งสองฝ่ายควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรที่ควบคุมการทำงานของสื่อมวลชนด้วยตนเอง เช่น สภาการหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อให้สื่อมวลชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปกครองรัฐหรือรัฐบาล อันจะเป็นการนำไปสู่การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจาะลึกเปรียบเทียบการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวเกี่ยวกับบทบาทการเสนอข่าว เช่น จรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ สภาการเขียน การใช้ภาษา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรหนังสือพิมพ์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงวิธีการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ให้เกิดการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

2. ควรศึกษาการรับรู้ของแหล่งข่าวอื่น ๆ ว่ามีความแตกต่างหรือคล้ายกันกับนักการเมืองเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาบทบาทของสื่อมวลชนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจเป็นเพราะปัจจัยส่วนบุคคลบางตัวไม่เกี่ยวข้องกับการรับรู้บทบาทและการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำการศึกษาในการวิจัยนี้เช่น ประสบการณ์ที่เคยได้รับความเสียหายจากหนังสือพิมพ์ หรือการเป็นผู้สนับสนุนหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง

4. การทำวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองเป็นสิ่งที่ลำบากมาก เนื่องจากนักการเมืองมีเวลาอยู่ในกรุงเทพฯ เพียงช่วงสั้น ๆ ประมาณ 4 วันใน 1 อาทิตย์และมีภารกิจมากโอกาสที่จะได้ข้อมูลจึงมีเพียงเฉพาะวันอังคาร ช่วงบ่าย ซึ่งเป็นวันประชุมพรรคการเมืองของแทบทุกพรรค ดังนั้นหากผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับนักการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ต้องการขอข้อมูล จะทำให้การสำรวจความคิดเห็นทำได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น หากจะทำการวิจัยในลักษณะนี้อีก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วย พร้อมทั้งวางแผนในเรื่องระยะเวลาเพื่อการเก็บข้อมูลให้เหมาะสมกับข้อจำกัดเรื่องเวลา

5. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำจดหมายแนะนำตนเองว่ามาจากคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวารสารสนเทศ ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลบางส่วนคลาดเคลื่อนจากความจริงได้ เช่น การรับรู้ภาพลักษณ์ของนักข่าวในสายตาของนักการเมือง ซึ่งปรากฏผลว่าเป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ดังนั้นหากจะทำการวิจัยในลักษณะนี้อีกในครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

